

NARODNI DNEVNIK

Izhaja vsak dan opoldne, izvzemši nedelje in praznike.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po pošti:
Din 20,—, inozemstvo Din 30.—.

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO:

SIMON GREGORČIČEVA ULICA STEV. 13.

TELEFON STEV. 552.

UPRAVNIŠTVO: KONGRESNI TRG STEV. 3.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Pismenim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor.

Račun pri poštnem ček. uradu štev. 13.633.

Polovičarska odredba.

Uradno poročilo policije o ljubljanskih dogodkih ugotavlja, da so bili v četrti Orjušev, ki so povzročili krvavi konflikt v Prešernovi ulici, skoraj sami Vojvodinci. Iz Beograda pa se poroča, da je bil od vlade odrejen razpust Orjune samo v ljubljanski oblasti.

Nadalje se poroča iz Beograda, da je od vlade odrejena razročitev vseh Orjun. Nič pa se ne poroča iz Beograda, da bi se kaj ukrenilo za razročitev drugih sličnih organizacij, kakor je Srna ali četniško udruženje »Petar Mrkonjić«. Zato pa tudi pravimo, da je vladna odredba polovičarska in zato slaba, kakor so slabe vse polovičarske odredbe.

Ni važno to, da se tej ali oni organizaciji prepove raba orožja, temveč prevedati je treba sploh vsako organizacijo, ki hoče tudi s silo orožja uveljaviti svoje nazore. Pod nebenim pogojem se ne sme in ne more devoliti katerikoli organizaciji takša pravica ker to se pravi organizirati in pripravljati državljansko vojno. Načela in nazori se ne rešujejo z orožjem, temveč z umna svetlim mečem in kdor dela nasprotno, ta ruši pravne temelje države. Ta pa tudi ovira vsak političen razvoj naroda, ker s svojo, nasilno metodo preprečuje diskusijo, ki je in ostane temelj demokracije.

Ce ima katerokoli društvo po zakonu pravico, da javno uveljavlja in propagira svoje nazore, potem ne sme imeti nobena druga organizacija pravice, da mu s silo orožja prepreči njegovo zakonito dovoljeno propagando. To je naštevanka politične vede in nad vse žalostno je, da niti ta najbolj osnoven pojem ustavnega življenja še ni pri nas uveljavljen.

Modrost državnika ne obstoji v tem, da nastopi samo po izvršeni nesreči, temveč modrost državnika je v tem, da že naprej preprečuje nesrečo. V naši državi smo opetovanjo doživelji, da so nastopi oboroženih nacionalističnih organizacij povzročili krvave dogodke. Vsi pa tudi dobro vemo, da smo v večni nevarnosti novih krvavih konfliktov, če se trpi, da se politična nasprotja rešujejo od oboroženih organizacij. Zato pa je tudi edino pravilno, da se prav vse organizacije razroči in eč o njih pravila v nasprotju z zakonom tudi razpusti, pa naj se imenujejo te organizacije kakorkoli. Nastopiti pa samo proti eni, druge pa še naprej trpeti, je zgrešeno in krivično. Naj se ne ugovarja, da ni sedaj trenutno »Srna«, nič zagrešila, toda njena zgodovina je že več ko dokazala, da je treba tudi razročiti in razpustiti. Enaka pravica za vse tudi v tem pogledu.

Vsi ti ukrepi vlade po ljubljanskih dogodkih se nam zde skoraj ko zvonejo po toči. Danes se obsoja to, kar se je včasih odobravalo in najjasneji dokaz tega je, da so vojaške čelade v rokah nacionalističnih organizacij. Kdo jih je izročil?

Ne rabimo prav nobenih kohort, ki bi bile pomožne čete za kandidate v volivnem boju. Kandidat, ki si zakonitom potom ne more prizoriti mandata in ljudskega zaupanja, naj kar neslavno propaganda. Da bi pa z oboroženo silo potvarjal ljudsko mnenje in pogazil svobodo volitev, je protiustavno in vsak tak poskus je treba z vso energijo v kali — ne pa šele po krvavih dogodkih — zatreći.

Zato pa: ne bilo bi niti ljubljanskih konfliktov in niti vseh drugih, če bi se vedno spoštovalo načelo demokracije, da se nazori izvajajo le s silo argumenta. In to bodi nauk vladi in vsem oblastom za vodoče.

Seja finančnega odbora.

Beograd, 2. julija. Včeraj popoldne je bila seja finančnega odbora, ki je trajala od 5. pa do 9. zvečer. Na dnevnem redu je bil pravilnik o dokladah za vojaško osobje in za častnike, dalje pa še predlog o kreditih za dograditev luk. Pri seji so bili tudi finančni minister, vojni minister in prometni minister.

Vojni minister Dušan Trifunović je podal kratek eksposé, v katerem je povdarił, da je bil sedanji pravilnik, po katerem prejemajo častniki dodatke, napravljen že pred šestimi leti. V teku časa pa so se razmere in potrebe zelo spremenile. Omeni naj samo, da so se zvišale v tem času tudi železniške tarife. V tem pravilniku so določene dnevnice za generale z 80 Din, za druge častnike pa s 50 Din. To je za sedanje prilike odločno premalo. V novem pravilniku se predvidevajo posebne doklade za službo na nevarnih položajih, kakor n. pr. za letalsko in za podmorsko službo.

Za ministrom je prvi dobil besedo poslanec Grgić, ki je naglašal potrebo, da se predloženi pravilnik sprejme, čeprav smo prav sedaj v času velikega varčevanja. Na vsak način moramo zadovoljiti potrebe naše vojske, da ji omogočimo pravilno funkcioniranje.

Poslanec Pušenjak pravi, da bi se bil moral ta pravilnik predložiti že pred tremi leti, ker je to zahteval že zakon o ustrojstvu vojske. S tem pravilnikom se bodo uredili dodatki za vojsko. Treba bi pa bilo, da se urede tudi dodatki za civilne uradnike. Danes ima veliki župan, če potuje, dnevnicu 100 Din, drugi

uradniki pa po 65 Din. Po pravilniku za vojaško osobje pa bo imel odsej poročnik enako visoko dnevnicu, kakor jo ima veliki župan.

Peslane Komljenović se strinja s predlogom. Zahteva hkrati, naj se ves vojni material, kar ga vojska ne potrebuje zase, uporabi za druge namene. Vojaške barake v Krivošijah naj se odstopijo ministrstvu za narodno zdravje, da se tam ustanovi sanatorij za tuberkulzne.

Razprava o pravilniku je bila nato zaključena ter je bil pravilnik sprejet s 26 glasovi proti 2. Proti sta glasovala poslanca Jugoslovenskega kluba.

Pri drugi točki dnevnega reda: odobritev kredita iz 7 odstotnega posojila za dela v lukah, je podal najprej prometni minister kratek eksposé.

Potem je govoril Komljenović in se bavil z delavnicami v Dalmaciji. Zahteval je, da ministrstvo za promet vrne 31 milijonov Din, ki jih je porabilo za druge namene, ne pa za delo na lukah. Nadaja se, da bo minister vse storil, da pride Primorje do svojih pristanišč. Omenja, da je Avstrija imela 36 pristaniških inženjerjev, mi jih pa imamo sedaj samo 6.

Nadaljnji govorniki Vujić, Demetrović in Pušenjak se bavijo s potrebami našega Primorja.

Novaković zahteva pojasnila, zakaj se je zrušila bakarska obala. Minister je odgovoril, da komisija še ni o stvari predložila poročila. Predlagani kredit je bil končno z vsemi glasovi odobren.

PRED SEPTEMBROM SE SKUPŠČINA NE SESTANE.

Beograd, 2. julija. V dobro poučenih krogih so zatrjevali, da se skupščina ponovno snide šele v začetku meseca septembra. Tedaj bi skupščina na nekoliko sejah rešila vse stvari, ki bi jih dotlej pripravili skupščinski odbori. Pred tem rokom pa bi se skupščina utegnila šestati samo v kakem prav izrednem primeru. Sredi septembra bi se imela skupščina zepet odgoditi in sicer s kraljevim ukazom in bi se na novo otvorila šele 20. oktobra.

BODRERO ZOPET URGIRA SPREJEM NETTUNSKIH KONVENCIJ.

Beograd, 2. julija. Včeraj je diplomatski zbor posetil zunanjega ministra dr. Ninčića. Italijanski poslanik general Bodrero se je pri ministru mudil dalje časa in mu izrazil svojo željo, da bi se nettunske konvencije čimprej ratificirale. Dr. Ninčić je Bodrero obljubil, da se konvencije predlože skupščini, brž ko se ta zopet sestane.

ST. RADIĆ V DUBROVNIKU.

Dubrovnik, 2. jul. V sredo zvečer ob 6. je prišel z brodom »Kumanovo« v Dubrovnik g. Štefan Radić. Na obrežju so čakali nanj in ga sprejeli njegovi pristaši iz Dubrovnika. Radić se je z njimi nekaj časa pogovarjal, potem pa je odšel v Šumartin, kjer je izstopil. Z Radićem so prišli tudi gg. Trnjar, dr. Perunar, Čižmeković in Matijević. G. Radić si je tekom dneva ogledal Dubrovnik. Danes ob 3. odpotuje v Metković, kjer bo imel v soboto zjutraj shod. Iсти dan po popoldne bo imel shod v Vrgorcu, v nedeljo v Makarski in v nedeljo popoldne pa v Omišu. Še isti dan popoldne ob 6. odpotuje Radić v Split. Tam bo imel sestanek s svojimi pristaši. Iz Splita odide Radić v Zagreb.

OBČINSKE VOLITVE V BOSNI IN HERCEGOVINI SE VRŠE KONCEM AVGUSTA.

Beograd, 2. julija. Na predlog notranjega ministra je vladu končnovečurno odločila, da se izvrše občinske volitve v Bosni koncem meseca avgusta. V notranjem ministrstvu so že začeli s pripravami za te volitve. Včeraj popoldne je dr. Srškić pred svojim odhodom v Prago imel daljšo konferenco z Božo Maksimovićem. Govorila sta o agitaciji radikalov v Bosni. Pri občinskih volitvah bodo glavni nasprotniki radikalov zemljoradniki in muslimani.

DELOVANJE KLUBA HSK.

Beograd, 2. julija. Hrvatski seljaški klub je imel včeraj popoldne sejo in je na tej seji sklenil, da se prihodnja seja kluba skliče za 8. t. m.

Predsednik kluba Pavle Radić je potem poročal o nettunske konvencijah. Nekateri člani kluba so se pritoževali, zakaj ni bil klub že prej obveščen o vsebinah teh konvencij. Pavle Radić je dalje referiral o zakonskem načrtu glede likvidacije agrarnih odnosa v Dalmaciji. O tem projektu so včeraj govorili tudi v vladu, toda projekt je bil nato odkazan gospodarsko - finančnemu odboru ministrov. Seljaški poslanci so bili obveščeni tudi o zborovanjih, ki so sklicana za nedeljo.

ZBOROVANJA RADIKALOV.

Beograd, 2. jul. V radikalnem klubu je imelo včeraj zjutraj več uglednih prvakov stranke konferenco. Razpravljali so o delovanju med narodom. Sestavljen je nov razpored zborovanj za mesec avgust. Največ shodov bo v Bosni, ker bodo konec julija radikali dokončali svojo agitacijo v Srbiji in Črnigori. Radikali posvečajo sedaj največ skrbi Bosni in Hercegovini in so zato sklenili, da bodo imeli tam največ zborovanj.

Spaho o odgoditvi skupščine.

Beograd, 2. julija. Glede na včerajšnjo zaključitev skupščinskih sej je dal dr. Spaho tole izjavo: Mislim, da je odgoditev skupščinskih sej prišla za vse politične kroge popolnoma nepričakovano. Če bi bili imeli vlada in njena večina namen, na ta način skupščinske seje odgoditi, potem predsednik skupščine Marko Trifković gotovo ne bi bil novinarjem izjave, da bo skupščina še do 10. julija zborovala. Ni mogoče misliti, da bi bil Trifković dal tako izjavo, a se ne bi bil pred tem sporazuel s predsednikom vlade. Kaj je dalo povod za odgoditev skupščine, je za zdaj še politična tajnost. Na vsak način izgleda, da odnošaji med vladnimi strankami niso taki, da bi se moglo skupščinsko delo nadaljevati po naprej določenem vzporedu brez potresov v sedanjem vladu. Bilo je mnogo nujnih stvari, ki bi jih bila mogla in morala skupščina rešiti, predno je odšla na poletne počitnice. So predmeti, za katere je skupščina na zahtevo vlade izglasovala nujnost. Tako je tu stanovanjski zakon in zakon o potnih in selitvenih stroških vojaških oseb. Dalje je imela narodna skupščina dolžnost, da se pred odhodom na počitnice bavi s še važnejšimi vprašanji, ki zanimajo široke sloje naroda. Narod mnogo trpi, ker se te stvari ne rešijo. Tako čakajo na rešitev naša težka gospodarska kriza, dalje katastrofalne povodenje zadnjih dni in druge elementarne nesreče. Pri tem trpe tudi interesi državnih finanč. Da vse te stvari ne davoljujejo odgoditve skupščine, je jasno.

SEJA HSS.

Beograd, 2. julija. Hrvatski seljaški klub je sklenil, da se bo 7. t. m. vršila seja kluba, in sicer v Zagrebu. Na to sejo pridejo vsi poslanci in, kakor se doznavata, pride k seji tudi predsednik HSS Štefan Radić.

SEJA JOVANOVIČEVEGA KLUBA.

Beograd, 2. julija. Včeraj popoldne je imel klub Ljube Jovanovića svojo sejo, na kateri se je razpravljalo o političnem položaju in govorilo o delu med narodom v času skupščinskih počitnic. Stavljeno je bilo več predlogov, med njimi tudi predlog, da se zaprosi predsedstvo skupščine, naj takoj skliče sejo narodne skupščine. Na tej seji naj bi se razpravljalo o ukrepih, ki so potrebni, da se odpomore prebivalstvu, ki je bilo oškodovano z zadnjo povodenijo.

SOVJETI ODGOVARJAJO CHURCHILLU.

Moskva, 2. julija. Sovjetski poverjenik za trgovino, Frunke, se je v neki izjavi izrazil, da je po njegovem mnenju tendenciozno in laživo ter za sovjetsko vladu zelo razčaljivo opozorilo angleškega ministra Churchilla, ki je svaril angleško industrijo, naj bo oprezná napram sovjetski vlad, češ, da je Moskva že večkrat postopala nelojalno. Po vzpostavilni trgovinskih odnosa v Angliji sovjetska vlad nikakor ni kršila svojih obveznosti, temveč si je celo prizadevala, da utrdi gospodarske zveze z Anglijo. Frunke omenja dalje pritisk angleške vlade na angleške banke in pa različne manevre angleških kapitalistov proti sovjetski trgovini. S tem je Anglija preprečila, da bi sovjetska vlad naročala svoje industrijske potrebskine v Angliji. Sovjetska vlad je zato iste predmete naročila drugje in jih dobila še po ugodnejših pogojih.

Po občnem zboru Trboveljske premogokopne družbe.

Včeraj smo objavili uradno poročilo T. P. D. o njenem zadnjem občnem zboru z dne 30. junija. To poročilo pa moramo na vsak način malo izpopolniti, ker je T. P. D. za Slovenijo pač tako važna, da je treba o njenem občnem zboru spregovoriti nekaj več.

Na tem občnem zboru je bilo sklejeno, da se izplača dividende 30 dinarjev za delnico. V upravnem svetu je bilo treba izpopolniti štiri mesta. Od lanskega leta je izstopil iz upravnega sveta bivši glavni ravnatelj gosp. Avgust Praprotnik, vsled znane finančnega poloma Länderbanke pri Maschinenfabrik v Brnu pa so izpadli iz odbora bivši predsednik Länderbanke Rotter, industrijalet Wuttke iz Grada ter dunajski finančnik Desaise.

Mesto teh gospodov je izvolil zadnji občni zbor v upravnem svetu T. P. D., Emila Freudentra, direktorja Länderbanke na Dunaju, Ervina Philippa in dr. Ernsta Höplerja, mesto g. Praprotnika pa ravnatelja T. P. D. g. Riharda Skubca. Vsi trije prvo imenovani gospodje so Nemci, g. Rihard Skubec pa je kočeveci Nemec in bivši avstrijski generalstabni oficir, v česar rodbini se govori samo nemško.

Ni nam treba naglašati, da smo v narodnostnih vprašanjih nad vse liberalnega mišljjenja, toda naša liberalnost ne more iti tako daleč, da bi molčali, če se v največjem slovenskem podjetju Slovenec prezre popolnoma. Zlasti pa ne moremo molčati, ker je delovanje T. P. D. mestoma naravnosti proti slovenskim narodnim in gospodarskim interesom. Za to je nujno, da ima Slovenija v upravnem svetu T. P. D. tudi svoje zastopnike, da ima s tem jamstvo, da se milijoni, pridobljeni na slovenskih tleh in od slovenskih rok ne bodo uporabljali proti slovenskim interesom.

Od te svoje zahteve Slovenija ne more odstopiti in če misijo gospodje delničarji T. P. D., da so tako močni, da morejo prezreti slovenske zahteve, potem pač Sloveniji ne preostane nič drugega, kakor da začne najodločnejši boj proti T. P. D. in njenemu postopanju. Naj bo T. P. D. finančno še tako močna in s tem njen vpliv v Beogradu še takoj velik, vendar pa ji je politična moč slovenskega iaroda v svobodni Jugoslaviji ne samo dorasla, temveč tudi močnejša. Nič zato, če so trenutno konstelacije v državi še

takšne, da ljudska volja ne pride do pravega izraza, toda izboljšanje je že na poti in tedaj bo tudi slovenska volja uveljavljena.

In slovenska volja pravi, da ni Slovenija kolonija za tuje kapitaliste, da jugoslovanska vlada ne more trpeti, da se zaradi profitov tujih kapitalistov mečejo slovenski rudarji na cestu in da je za Slovence mesta pri T. P. D. le na podrejenih mestih. Ravnino tako pa tudi javnost ne bo trpela, da bi morala plačevati drag premog samo zato, ker je Slovenija brez vpliva na vodstvo T. P. D.

Zato pa tudi pozivamo vladu, da stori svojo dolžnost in da potuji T. P. D., da se ne pusti briskirati od tujih delničarjev T. P. D. To tem manj, ker bi milijoni in milijoni obenem z zavrnjenim premogom T. P. D. splaval po Savi, če ne bi bila ravno država tako darežljiv odjemalec trboveljskega premoga.

Svojo dolžnost pa morajo storiti tudi vse slovenske stranke. V upravnem svetu T. P. D. so sedaj 4 Slovenci, od katerih pripadata dva SDS, dva pa SLS. Po zadnjem občnem zboru, oziroma že davno preje, je dolžnost obetih teh strank, da pozoveta oboj svoja zastopnika, da položita mandate, če ne moreta doseči, da krene T. P. D. na drugo pot ali pa da javno izjavlja tako SDS ko SLS, da ne smatra nobenega upravnega svetnika T. P. D. za svojega prisluška. V tem pogledu mora priti do popolne jasnosti, ker drugače sme javnost z vso pravico sklepati, da se sme T. P. D. na SDS in SLS zanašati. To tem bolj, ker je časopisje obetih teh strank — in to časopisje je dominantno — silno molčete glede T. P. D.

Ta molk pa se mora nehati, ker je T. P. D. s svojim zadnjim občnim zborom slovensko javnost izvala in ker bodo razmre vedno teže, če bo Slovenija na ta izzy molčala. T. P. D. je tako važna za Slovenijo, da se mora gledati nje strniti ves slovenski narod v eno falango, ker le tako je mogoče tudi nastopiti proti njenemu poslopjanju z onim političnim vplivom, ki je potreben, da se premagata protektorje T. P. D.

Vsa slovenska javnost pa je dolžna skrbeti, da bodo slovenske stranke tudi storile svojo dolžnost in že danes mora biti geslo vsega poštovanega in zavednega Slovenca, da niti enega glasu stranki, ki bi cincala v boju za uveljavljenje slovenskih interesov tudi pri T. P. D.!

Politične vesti.

Interesantna izjava St. Radića. Na Petrov dán je priredila HSS velih shod v Veli Luki in v Blakščem. Na obeh shodih je govoril tudi Stjepan Radić. Dejal je, da bo pri prihodnjih volitvah oddanih za seljačko gibanje en milijon glasov in da pride potem seljaška vlada. Izvir narodne suverenitete je seljaški narod Srbov, Hrvatov in Slovencev. Pri Hrvatih da so od tega gibanja desertzirali dr. Trumbić in tovarniški, dočim je nasprotno pri Srbih Ljuba Jovanović izstopil iz radikalne stranke, ker se ni sporazum izvajal. S tem je Ljuba Jovanović zelo okreplil stališče Hrvatov v vladi. Če bi izšli iz vlade pašičeve, potem bi bila vlada samo močnejša.

Vse proti nettunskim konvencijam. Da je vsa opozicija proti nettunskim konvencijam, je itak znano. Ravnino tako pa je tudi znano, da med vsemi poslanci HSS ni niti enega, ki bi javno zagovarjal te konvencije. Znano je nadalje tudi to, da so vsi dalmatinški radikali odločno proti tem konvencijam. Sedaj pa izjavlja v »Politiki« g. Jelenić, da je pooblaščen od Nikole Pašića k izjavi, da je tudi g. Nikolaj Pašić proti sprejemu nettunskih konvencij. Vse je torej proti konvencijam, skupčina pa jih je sprejela. Kdo pojasišti uranko, kdo razreši ta rebus?

Vlada za poplavljence. Na zadnji seji ministrskega sveta se je predvsem razpravljalo o najnižji pomoči poplavljencem in o po-

trebnih korakih, da se ohranijo ogroženi nasipi. Glede pomoči poplavljencem so interpelirali vladu že Številni poslanci, tako Jovanović klub zaradi poplav v Vojvodini, demokratični poslanec zaradi poplave mesta Velosa in okolice ter radikalni poslanec zaradi velike poplave mesta Mostarja. Z ozirom na vse te interpelacije je izjavil minister Pučelj: Jaz sem že vse pripravljen, da dobim od vlade izredne kredite, ki bodo dovolj visoki, da se omeji katastrofa od povodnji kolikor mogoče. Na terenu dela že več desetih inženjerjev in na tisoče delavcev. Popravljajo se nasipi, utrujejo slaba mesta in grade novi visoki nasipi. Toda na hitro roko se ne more zgraditi novih nasipov. Dela pa se vse, kar je mogoče, da se katastrofa omeji in vlada bo v ta namen dala maksimum svoje energije in svoje finančne sile.

Novi stanovanjski zakon. Na seji odbora za proučevanje zakonskega predloga o izpremembi stanovanjskega zakona je bilo sprejetih samo prvih pet členov novega zakona z nekaterimi izpremembami. V imenu HSS je zahteval Hadžićoman, da se podaljša sedanje stanovanjski zakon brez izprememb do 1. novembra 1927 in da se v času od 1. novembra 1927 pa do 1. maja 1928 nihče ne sme deložirati. Temu se je protivil posl. Kumanič, ki je zahteval, da naj velja novi zakon samo do 1. maja 1927. Nato je bil sprejet pred-

trebnih korakih, da se ohranijo ogroženi nasipi. Glede pomoči poplavljencem so interpelirali vladu že Številni poslanci, tako Jovanović klub zaradi poplav v Vojvodini, demokratični poslanec zaradi poplave mesta Velosa in okolice ter radikalni poslanec zaradi velike poplave mesta Mostarja. Z ozirom na vse te interpelacije je izjavil minister Pučelj: Jaz sem že vse pripravljen, da dobim od vlade izredne kredite, ki bodo dovolj visoki, da se omeji katastrofa od povodnji kolikor mogoče. Na terenu dela že več desetih inženjerjev in na tisoče delavcev. Popravljajo se nasipi, utrujejo slaba mesta in grade novi visoki nasipi. Toda na hitro roko se ne more zgraditi novih nasipov. Dela pa se vse, kar je mogoče, da se katastrofa omeji in vlada bo v ta namen dala maksimum svoje energije in svoje finančne sile.

Nadaljnja značilnost vsega njegovega priovedovanja je brezmejna samohvala. On je Čimborao učenost; njegova pamet presega vse druge vsaj za toliko, kolikor je Gavrizzan kar višji od Triglava; po svoji genialnosti je — ako ne več — vsaj enakovreden velikemu Napoleonu; njegove taktične poteze izpoljujejo najšajnejše strani v zgodbini avstrijskega parlamentarizma. Kako je bilo mogoče, da je dunajski državni zbor sploh eksistovati zamogel, predno je on vanj prišel, je za čitalatelja prava uganka. Iz njegovega priovedovanja bi namreč zaključeval, da je duh modrosti nad klasično stavbo na dunajskem Franzens-Ringu razpel svoja krila šele tisti dan, ko je Šuklje za poslanca prizel.

In pa njegova nebotična nesobitnost! Pomišlite: zgolj iz idealizma je prevzel urejevanje »Ljubljanskega Lista«; iz najčistejših nalogov je zagovarjal in podpiral avstrijsko vladu, pa nai je to bilo z obrambo nemškega učnega jezika na realki, z odklanjanjem vse narodne zahteve po slovenskem vsečiljšču ali z zagovarjanjem nemoralne postavke za preučevanje nemščine na slovenskih ljudskih šolah. Kaj pa, ko bi ga resnično nepristranski zgodovinar s pisanimi dokazi v rokah takoj glede prve točke postavil v čisto drugačno luč; kaj ko bi glede ostalih izvršil analizo, ki bi dala rezultate, kateri bi se ne strijali z njegovimi trditvami?

Meni seveda Šuklje pripisuje vse slabe lastnosti. Zopet seveda z jasnim namenom, da se njegove — dr. Tavčar bi bil dejal: Franceva Velikanskega — kreposti v tem večjem stiku zableše. Sicer Šukljetove povalje nisem bil nikdar željan in bi je tudi ne bil nič kaj vesel. Lahko bi torej čez ta

log ministra Simonovića, da se ta člen odloži, dokler se o novih predlogih ne izreče vladu. V členu 2. se dovoljuje posestniku, ki nima več ko 2000 Din mesečnih dochodkov, da prosto razpolaga tudi z drugim stanovanjem, Cl. 4. odreja, da se hišni posestnik, ki stanuje v starri hiši, ne more posluževati sedanjih ugodnosti dalje od treh mesecev in ne samo mesec dni, kakor je v projektu. V imenu HSS zahteva dr. Basariček, da se doda odredba o zidanju novih hiš in dovoli olajšave onim, ki zidajo. Minister Simonović je izjavil, da bo o tem poročil ministrskemu svetu. Pri čl. 5. se je razvrednila debata, da se rok za deložicijo skrajša od 6 mesecev na tri. Posl. Demetrović se je temu odločno uprl in enako tudi drugi poslanci. Predlog je nato padel in ostane šestmesečni rok. Koncem seje je izjavil minister Simonović, da ni on predlagal teh izprememb, temveč je hotel, da se sedanjem stanovanjskem zakon podaljša brez vseh izprememb za eno leto, a so se temu ostali ministri uprili.

»Dom o koaliciji Pašić-Radić-Pribičević. Radićev »Dom« piše: Vsa javnost ve, da je predsednik HSS v onem hipu popolnoma pretiral vez s Pašićem, ko se je prepričal, da je Pašić nesposoben za boj proti korupciji in da ni voljan hitro delati s parlamentom, zlasti pa, da je proti temu, da se v vsej državi takoj uvedejo občinske samouprave in da se vendar že enkrat izglasuje zakon o izenačenju davkov. Res je sicer, da je predsednik HSS izjavil, da nima niti proti Pribičeviću in niti proti Pašiću nobene osebne mržnje, čeprav ima zanje zelo mnogo povoda, toda ravno zato, ker deli njega od Pašića in Pribičevića globoko in iskreno razumevanje politike narodnega sporazuma ter veliki ideal seljaške države, ne more biti niti govora o tem, da bi dopustil predsednik HSS, da bi mesto sedanje zdrave in edino mogoče vladne kombinacije, prišlo do nestvora, kar bi dejansko bila skupina akcija korupcionistov iz Pašićeve okolice, Pribičevićevih batinašev in HSS.

Sirši izvrševalni odbor češkoslovaških socialistov o demisiji dr. Beneša na poslanski mandat. Pod predsedstvom Klofača in pri udeležbi 60 članov (z glasovalno) in 9 (s posvetovalno pravico) je sklepal izvrševalni odbor čsl. socialistične stranke ves dan o političnem položaju. Po referatih poslancev dr. Frankeja, Stibrnega in Klofača se je razvila obsežna debata, ki so se je udeležili skoraj vse navzoči poslanci in senatorji. Nato je prečital senator Klofač pismo dr. Beneša, ki izjavlja, da v celoti usvaja argumente predsednika Masaryka in da zato ne odstopi kot zunanjji minister. Ker pa na drugi strani popolnoma uvažuje posebnost notranjopolitičnega položaja stranke, se odpoveduje poslanskemu mandatu. Izvrševalni odbor je nato sklenil, da zvest stališču stranke, da je blagor republike nad vse, priznava nenavadno tehnite argumente, ki silitjo dr. Beneša, da še nadaljuje vodstvo zmanjševanja politike dr. Beneša, kateremu popolnoma zaupa. Kar se pa tiče poslanskega mandata dr. Beneša pa prepušča stranka dr. Benešu v tem pogledu popolnoma prostre roke.

Varčevanje v Italiji. Ministrski svet je odobril zakonski načrt, po katerem se prepreduje gradnja luksuznih stavb in otvarjanje novih kavarn, slaščičarn in sličnih lokalov. Obenem se odreja, da dnevniki ne smej obsegati več ko 6 strani, da se s tem prihrani uporaba papirja. Končno se dovoljuje po novem zakonu podjetnikom, da podaljšajo delovno dobo za eno uru. Novi zakonski načrt je v zvezi z dobro žetvijo, vsled česar se misli, da zvest stališču stranke, da je blagor republike nad vse, priznava nenavadno tehnite argumente, ki silitjo dr. Beneša, da še nadaljuje vodstvo zmanjševanja politike dr. Beneša, kateremu popolnoma zaupa. Kar se pa tiče poslanskega mandata dr. Benešu v tem pogledu popolnoma prostre roke.

Varčevanje v Italiji. Ministrski svet je odobril zakonski načrt, po katerem se prepreduje gradnja luksuznih stavb in otvarjanje novih kavarn, slaščičarn in sličnih lokalov. Obenem se odreja, da dnevniki ne smej obsegati več ko 6 strani, da se s tem prihrani uporaba papirja. Končno se dovoljuje po novem zakonu podjetnikom, da podaljšajo delovno dobo za eno uru. Novi zakonski načrt je v zvezi z dobro žetvijo, vsled česar se misli, da zvest stališču stranke, da je blagor republike nad vse, priznava nenavadno tehnite argumente, ki silitjo dr. Beneša, da še nadaljuje vodstvo zmanjševanja politike dr. Beneša, kateremu popolnoma zaupa. Kar se pa tiče poslanskega mandata dr. Benešu v tem pogledu popolnoma prostre roke.

Mussolini nadzoruje vojašnice. Mussolini že več dni inspirira vojašnice v Rimu. V političnih krogih se te inspekcije zelo omenjajo. Po izvršeni inspekciji vojašnic je zbral Mussolini oficirje vseh pregledanih čet in jim poudarjal, da mora biti vojska pripravljena za vsak slučaj, kot napačno domovine in kralja.

del njegovih, z jedko domišljijo prekvašenih spominov prešel na dnevni red. Tem bolj, ker mirne vesti lahko prepuščam nepristranski zgodovini, da oceni moje javno delo. Ako se torej vendar spuščam v odgovor, storim to zgolj zaradi tega, ker sodobnost iz subjektivnih razlogov ni nikdar imela, nima in ne bude nikdar imela objektivne sodbe, neskrajnega pogleda in pravilne ocene in je za bodoče iskalce resnice velikega pomena, da ne zajemajo samo iz enega — često kalnega — vira.

Silno všeč je Šukljetu, da se more postaviti s svojo akademsko omiko. Ne govoril bi resnice, ko bi trdil, da nisem že sam večkrat občoloval, da so mi okolnosti onemogočile pridobiti si jo tudi. **Toda Šuklje sam mi je klasificiran, da akademika omika ne daje človeku vselej tudi srčne omike.** O oliki niti ne govorim. Sicer je pa dvorni svetnik Šuklje, ki je to okolnost pograbil z očividnim namenom, da me ponuja, pravzaprav dosegel ravno nasprotno. Saj sem kljub svoji inferiorni šolski izobrazbi dosegel mnogo višje časti in mnogo važnejše položaje nego on. Kaj iz tega sledi, si logično sodbo lahko napravi.

Priznati moram, ne da bi se s tem bahal, da sem si marsikdaj, ko sem se oziral na svoje delo preteklih dni, z nekim notranjim zadovoljstvom sam pri sebi dejal: temu non perdidi. Pa vam pride sedaj strupeni moji politični — in kakor vidim tudi osebni na sprotnik ter kratkomaločni zanika vse moje uspehe. Se več: **državne se celo zapisati, da sem slovenskemu narodu več škodoval nego koristil.** In vendar sem že celih 37 let častil Čeških ljudi, vendar pa nai je bilo več kot 14 let župan slovenske pravstolnice; mi je Narodna Skupščina priznala 50 let narodnega dela; mi je predsednik Francoske Republike podelil komandorstvo častne legije — prve mu in doslej več edinem Slovencu, ki je deloval postal tako visokega francoskega odlikovanja. Ali se je vse to mar zgodilo zaradi Šuklje, ki sem jo delal slovenskemu narodu?

Toda Franjo Šuklje mi očita nečimernost

Beležke.

Sebe preklicuje »Slov. Narod«. Včeraj smo zabeležili, kako je »Slov. Narod« postavil »Jutro« na laž. Današnji »Slov. Narod« pa je že zlezel pod klop in preklicuje samega sebe. Piše namreč:

»K občnemu zboru Zveze gremijev nam piše udeleženec (naj pove »Slov. Narod« ime!): Vaše včerajšnje poročilo je bilo, kar se tiče volitev odbora, netočno. Res

Dnevne vesti.

DOLŽNOST DRŽAVLJANA.

Z ozirom na očitke, objavljene v časopisih o neupravičeni rabi orožja (pendekov, op. ured.) od strani varnostnih organov, se ugotavlja, da policijski direkter do sedaj ni prejel nobene tozadne konkretne ovadbe.

(Konec uradnega poročila o ljubljanskih dogodkih.)

Nobena pravica ni tako sveta in tako trdna, da ne bi ugasnila, če je ne brani tisti, komur je namenjena. Zato je dolžnost vsakega državljanja, da tudi sam brani državljanke svesine, če vidi, da se te s katerekoli strani kršijo.

Ce zato vidi državljan, ki si je svet svojih državljaških pravic, da se spozablja policijski organ in da rabi orožje, ko ga ne bi smel, potem je njegova dolžnost, da ta slučaj prijavi in da se pokliče krivec na odgovornost.

Po gostilnah samo govoriti o pretepanju in se zgražati nad surovostjo, je brez vsakega posamega. Treba dejansko nastopiti v obrambo narodnih pravic, ker samo tako je mogoče te pravice obraniti. Prijava v takem slučaju ni nobena denunciacija, kakor ni denunciacija, če se prime zločinca pri zločinu. To je samo bramba državljaških pravic, to je neobhodno potrebna kontrola javnosti, ki je najmočnejše jamstvo da se bodo državljaške svesine spoštovale.

Konstatacija policijskega ravnatelja, da klub mnogemu govorjenju ni bilo niti ene konkretno ovadbe, je uničujoče izpričevalo, da je državljaški ponos na naši javnosti mizeren.

In to se mora nehati, ali pa se ne smemo čuditi, če se bo z nami postopal, kakor zasužimo.

— Proučevanje plovnih zvez med Črnim in Jadranskim morjem. Z ozirom na resnico četrte plenarno seje Mednarodne domaže direktorjev, koda proučavati projekti plovne zvezze med Črnim in Jadranskim morjem. Slična proučevanja so se pričela v Romuniji. V zvezi s temi deli se izdela tudi projekt izhoda na Egejsko morje (Morava-Vardar) ter na Jadransko morje (Kolpa-Bakar, ali pa preko Bosne).

— V poljedelskem ministrstvu je podpisani ukaz o imenovanju, premestitvi, napredovanju in vpokojitvi večjega števila državnih srežnih ekonomov in poljedelskih referentov.

— Uspehi na srednih šolah so letos v splošnem nekoliko boljši kot prejšnja leta, dasi še vedno ne odgovarajo prevojnem.

— Pedpor televadnim društvom. Prosvetno ministrstvo je odobrilo kredit 100.000 Din za podpor televadnim zlasti sokolskim društvom. Podpore se začne v kratkem izplačevati.

— Novi šolski učbeniki. Glavni prosvetni svet se bo bavil te dni s proučevanjem vprašanja novih šolskih učbenikov, ki naj se uvedejo z začetkom prihodnjega šolskega leta. Glavni prosvetni svet je dobil že več novih učbenikov na ogled.

— Izlet sarajevskih gimnazijcev v Dalmacijo. Dijaki višjih razredov sarajevske gimnazije so priredili te dni ekskurzijo po Dalmaciji. Obiskali bodo Split, Šibenik in Dubrovnik.

— Onim, ki se hodijo na letovišče v Opatiji! Kakor pripovedujejo inozemski posetniki velesejma, ki so došli iz Opatije, se je zgodil tam za italijanski fašizem značilen incident, ki naj služi obenem tudi kot svarilo vsem oim, ki se hodijo zapravljati denar v draga italijanska kopališča, čeprav ima naša država več kot dovolj popolnih in celo boljših nadomestil zanje. Te dni se je vršila v Opatiji neka oficijelna fašistovska prireditev pri kateri je godba igrala tudi fašistovsko himno. Fašisti so zahtevali od številnih premenirajočih tujcev, ki sploh niso vedeli, zakaj se gre, da se himni odkrijejo in — stegnajo roke v fašistovski pozdrav. — Tuje so to malo simpatično zahtevo odklonili, nakar so jih pozneje posamezne fašistične gruče napade in — jih do dobrega preteple. — Vsi gostje v Opatiji so nato deloma v znak protesta, deloma iz previdnosti odpotovali iz Opatije. Ako je bil med teperimi gosti kakor da je dobil pošteno lekcevo o fašistični gostoljubnosti in povrhu še nauk, naj v bo-

doče poseče le domača letovišča.

— Češki gostje na našem morju so do sedaj malostevljeni. Vzroki tega nenačinljivo podelga obiski čeških gostov, ki so gotovo eni izmed prvih razkrili lepoto našega Primorja. Po vsesokolskih izmed vseh se priznakuje številnih gostov iz Čehoslovaške. Nemčev je letos v naših kopališčih izredno veliko. To je vsekakor odgovor na imperatorske nastope »duceja« Mussolinija.

— Mladinski listi. Prosvetno ministrstvo je sklenilo, da posveti letos posebno pažnjo mlađinskim listom, ki izhajajo v poedinih krajih naše države. Lepo urejeni mlađinski listi se pripomorejo šolam, razven tega se jim izplača subvencija. V to svrhu je razviden kredit 20.000 Din.

— Železniška delavnica v Velikem Bečku. Prometno ministrstvo je odločilo, da se tekmo letosnega leta železniška delavnica v Velikem Bečkemu znatno razširi. V delavnici se bodo izvrševali vse poprave železniškega parka banatske proge. Za razširjenje železniške delavnice v Velikem Bečkemu je odobren kredit 1.000.000 Din.

— Češki kongres v Zagrebu. Od dne 21. do 23. avgusta t. l. se vrši v Zagrebu kongres čeških viražev iz vse države. Na dnevnem redu so važna stanovska vprašanja. Kongresni odbor prosi vse stanovske organizacije in vse stanovske tovariše, da se kongresu udeleže, slednji, če jim ni mogoče osebno, vsaj po zastopnikih. Informacije daje Savez postolarskih obrtnika, Zagreb, Gundulićeva ul. br. 87, telefon 28-43.

— Zeljniška delavnica v Velikem Bečku. Prometno ministrstvo je odločilo, da se tekmo letosnega leta železniška delavnica v Velikem Bečkemu znatno razširi. V delavnici se bodo izvrševali vse poprave železniškega parka banatske proge. Za razširjenje železniške delavnice v Velikem Bečkemu je odobren kredit 1.000.000 Din.

— Češki kongres v Zagrebu. Od dne 21. do 23. avgusta t. l. se vrši v Zagrebu kongres čeških viražev iz vse države. Na dnevnem redu so važna stanovska vprašanja. Kongresni odbor prosi vse stanovske organizacije in vse stanovske tovariše, da se kongresu udeleže, slednji, če jim ni mogoče osebno,

vsaj po zastopnikih. Informacije daje Savez postolarskih obrtnika, Zagreb, Gundulićeva ul. br. 87, telefon 28-43.

— Rödbinska tragedija. Delavec Schulze v Koswigu (Nemčija) se je podal te dni s svojima hčerama v starosti od 3 do 5 let na Labo. Ko se je pripeljal s čolnom na sredno reke je vrgel obe svoje hčeri v vodo, nakar je skočil še sam za njima in utonil. K obupnu koraku ga je privedlo lahkomiselnost.

— Tepen sultana sin. Budimpeštanski listi poročajo o mučnem doživljaju turškega princa Abdul Kadira. Princ, sin bivšega tur-

škega sultana Abdul Hamida, živi že dalje časa v Budimpešti. Po turški šegi ima tudi harem. V ta svoj harem je sprejel pred kratkim neko Budimpeštančko. Deklica se po svojem sprejemu v harem svojim prejšnjim vezvam ni odrekla in tako se je zgodilo, da jo je obiskal te dni njen bratranec, tehnik Melegy. Ves popoldan sta pila šampanca in prepevala. Vzver sta umolknila. To se je zdelo princu sumljivo in potrkal je na vrata. Ker mu nista odprla, je poklical ključavnarja ter dal odpreti vrata z vtrihom. Ko je stopil v sobo, se mu je nudila pikantna scena: zasačil je svojo metreso v nežnem tete-a-tete-u z njenim bratrcem. Razjarjen je pozval ljubomorni princ študenta, da se izgabi iz njegove hiše. Študent pa tegu ni hotel storiti. Zato ga je zgrabil princ za vratnik, da bi ga ekspediral iz sobe z brahjalne silo. Toda, ni šlo. Student je bil močnejši ter je princu prav pošteno premikastil, nato ga je vrgel iz sobe ter zaklenil vrata, da se izognil batinam, ki bi mu jih bila naložila služinčad. Tepeni princ leči sedaj svoje poškodbe v postelji. Vložil je ovadbo. Afra vzbuja v Budapešti veliko senzacijo. Ljudje ki nimajo drugih skrbiv, čakajo z napetostjo, če bo ostala prinčeva favoritinja po tej epizodi še v harem.

— Demonstračije na zagrebski univerzi. Te dni je prišlo na zagrebski univerzi do velikih demonstracij radi školjivih konvencij med našo državo in Italijo. Akademična mladina je vzlikala proti Italiji, Mussoliniju in dr. Ninčiću. Do večjih izgredov ni prišlo. K ponovnim demonstracijam zoper Italijo bi bilo omeniti, da so deplasirane, prava adresa je dr. Ninčić.

— Maturantom drž. gimnazije v Celju iz 1. 1921. Na splošno željo tovarišev, naj se snimo ob prilikl petletnici naše mature v Celju, sporečam, da se vrši naš sestank dne 5. julija t. l. ob 15. uri v gostilni »Pri mostu« na Bregu pri Celju. Polnoštevilna udeležba zaželjena. Event. pojasnila daje Iš Belle, Kostanjevica pri Krškem.

— Akademski klub za Društvo Narodov bo priredil v poletnih mesecih po Sloveniji nekaj javnih predavanj o nastanku, pomenu, organizaciji in delu Društva Narodov ter raznih mednarodnih vprašanjih. Točno pozanje organizacije in delovanja najvažnejše svetovne institucije je ne samo koristno, temveč za popolno razumevanje današnje mednarodne politike neobhodno potrebno. Prva predavanja se vrše v nedeljo 4. julija, in sicer: v Boh. Bistrici predava ob 11. uri v občinskem domu Stanko Mencinger; na Jesenicah predava ob 15. uri v občinskem domu Vladimir Grossmann; v St. Vidu pri Ljubljani predava ob 7. uri v Ljudskem domu Marijan Zajec; v Litiji predava ob 11. uri v sokolskem domu dr. Stojan Bajić; na Vrhniku predava ob 15. uri v rokodelskem domu Boris Kermavner; pri Sv. Tomažu pri Ptiju predava ob 11. uri v šoli Joža Voršič. Društvo, ki bi želela kako predavanje, naj svojo željo javijo z navedbo časa klubu (A. K. z. D. N., Ljubljana, Univerza).

— Velika nesreča se je zgodila včeraj v vasi Dračeve v Hercegovini. Kmet Simo Matković je opravljal s svojo ženo poljska dela. Doma sta pustila svoja dva otroka. Medtem se je hiša nenadoma zrušila in pokopala pod seboj oba otroka. Izpod ruševin so izvlekli strašno razmresarjeni trupli obeh otrok.

— Močan potres na otoku Sumatra. Iz Sumatre javljajo, da je močan potres mesto Pandjang na Sumatri skoraj popolnoma razdal. Ubijih je več kot 100 oseb, med njimi en Evropejec.

— Strašna eksplozija katastrofa. Pri vojaških vajah pri Kovelu (Volinija) je eksplodirala te dni 18 cm granata. Pri tem sta bila ubita 2 oficirja in 36 vojakov, 30 vojakov pa je bilo težko, 11 lahko ranjenih. Glede vzreka katastrofe se poroča, da gre najbrž za granato, ki je ostala v zemlji še izza časa svetovne vojne in na katero je stopil med ekserciranjem kak vojak.

— 60 oseb pokopanih pod ruševinami cerkevne obokane. Kot poročajo iz Madrida, se je zrušil v španski provinci Jaen med službo božjo strop neke cerkev, pri čemer je poginilo 60 ljudi.

— Zopet aeroplanska nesreča pri Königsbergu. Aeroplán, ki je vršil počelo in drugo službo med Königsbergom in Danzigtom se je pokvaril, padel z velike višine na zemljo ter se popolnoma zdrobil. Tриje potniki so bili na mestu mrtvi, medtem ko je bil pilot težko ranjen.

— Močan potres na otoku Sumatra. Iz Sumatre javljajo, da je močan potres mesto Pandjang na Sumatri skoraj popolnoma razdal. Ubijih je več kot 100 oseb, med njimi en Evropejec.

— Strašna eksplozija katastrofa. Pri vojaških vajah pri Kovelu (Volinija) je eksplodirala te dni 18 cm granata. Pri tem sta bila ubita 2 oficirja in 36 vojakov, 30 vojakov pa je bilo težko, 11 lahko ranjenih. Glede vzreka katastrofe se poroča, da gre najbrž za granato, ki je ostala v zemlji še izza časa svetovne vojne in na katero je stopil med ekserciranjem kak vojak.

— 60 oseb pokopanih pod ruševinami cerkevne obokane. Kot poročajo iz Madrida, se je zrušil v španski provinci Jaen med službo božjo strop neke cerkev, pri čemer je poginilo 60 ljudi.

— Zopet aeroplanska nesreča pri Königsbergu. Aeroplán, ki je vršil počelo in drugo službo med Königsbergom in Danzigtom se je pokvaril, padel z velike višine na zemljo ter se popolnoma zdrobil. Tриje potniki so bili na mestu mrtvi, medtem ko je bil pilot težko ranjen.

— Močan potres na otoku Sumatra. Iz Sumatre javljajo, da je močan potres mesto Pandjang na Sumatri skoraj popolnoma razdal. Ubijih je več kot 100 oseb, med njimi en Evropejec.

— Strašna eksplozija katastrofa. Pri vojaških vajah pri Kovelu (Volinija) je eksplodirala te dni 18 cm granata. Pri tem sta bila ubita 2 oficirja in 36 vojakov, 30 vojakov pa je bilo težko, 11 lahko ranjenih. Glede vzreka katastrofe se poroča, da gre najbrž za granato, ki je ostala v zemlji še izza časa svetovne vojne in na katero je stopil med ekserciranjem kak vojak.

— 60 oseb pokopanih pod ruševinami cerkevne obokane. Kot poročajo iz Madrida, se je zrušil v španski provinci Jaen med službo božjo strop neke cerkev, pri čemer je poginilo 60 ljudi.

— Strašna eksplozija katastrofa. Pri vojaških vajah pri Kovelu (Volinija) je eksplodirala te dni 18 cm granata. Pri tem sta bila ubita 2 oficirja in 36 vojakov, 30 vojakov pa je bilo težko, 11 lahko ranjenih. Glede vzreka katastrofe se poroča, da gre najbrž za granato, ki je ostala v zemlji še izza časa svetovne vojne in na katero je stopil med ekserciranjem kak vojak.

— 60 oseb pokopanih pod ruševinami cerkevne obokane. Kot poročajo iz Madrida, se je zrušil v španski provinci Jaen med službo božjo strop neke cerkev, pri čemer je poginilo 60 ljudi.

— Strašna eksplozija katastrofa. Pri vojaških vajah pri Kovelu (Volinija) je eksplodirala te dni 18 cm granata. Pri tem sta bila ubita 2 oficirja in 36 vojakov, 30 vojakov pa je bilo težko, 11 lahko ranjenih. Glede vzreka katastrofe se poroča, da gre najbrž za granato, ki je ostala v zemlji še izza časa svetovne vojne in na katero je stopil med ekserciranjem kak vojak.

— 60 oseb pokopanih pod ruševinami cerkevne obokane. Kot poročajo iz Madrida, se je zrušil v španski provinci Jaen med službo božjo strop neke cerkev, pri čemer je poginilo 60 ljudi.

— Strašna eksplozija katastrofa. Pri vojaških vajah pri Kovelu (Volinija) je eksplodirala te dni 18 cm granata. Pri tem sta bila ubita 2 oficirja in 36 vojakov, 30 vojakov pa je bilo težko, 11 lahko ranjenih. Glede vzreka katastrofe se poroča, da gre najbrž za granato, ki je ostala v zemlji še izza časa svetovne vojne in na katero je stopil med ekserciranjem kak vojak.

— 60 oseb pokopanih pod ruševinami cerkevne obokane. Kot poročajo iz Madrida, se je zrušil v španski provinci Jaen med službo božjo strop neke cerkev, pri čemer je poginilo 60 ljudi.

— Strašna eksplozija katastrofa. Pri vojaških vajah pri Kovelu (Volinija) je eksplodirala te dni 18 cm granata. Pri tem sta bila ubita 2 oficirja in 36 vojakov, 30 vojakov pa je bilo težko, 11 lahko ranjenih. Glede vzreka katastrofe se poroča, da gre najbrž za granato, ki je ostala v zemlji še izza časa svetovne vojne in na katero je stopil med ekserciranjem kak vojak.

— 60 oseb pokopanih pod ruševinami cerkevne obokane. Kot poročajo iz Madrida, se je zrušil v španski provinci Jaen med službo božjo strop neke cerkev, pri čemer je poginilo 60 ljudi.

— Strašna eksplozija katastrofa. Pri vojaških vajah pri Kovelu (Volinija) je eksplodirala te dni 18 cm granata. Pri tem sta bila ubita 2 oficirja in 36 vojakov, 30 vojakov pa je bilo težko, 11 lahko ranjenih. Glede vzreka katastrofe se poroča, da gre najbrž za granato, ki je ostala v zemlji še izza časa svetovne vojne in na katero je stopil med ekserciranjem kak vojak.

Policjski komisar, ki je bil določen v službovovanje pri razvitju praporja in pri obhodu, je dobil izrecno nalog, da pred odhodom povorko opozori vodilne funkcionarje Orjune, da se imajo strogo držati od policijske direkcije za povorko odobrene poti, kar je službujoči komisar tudi izvršil. Nato so nekateri člani načelstva skušali doseči spremembo dočrte poti. Policijski komisar pa je v smislu dobljenih navodil vztrajal na svojem stališču, izjavljajoč, da absolutno ne more dovoliti nobene spremembe.

Povorka, z godbo na čelu se je v redu pomikala od Vrazovega trga po Poljanski cesti. Ko je dosegla do stolne cerkve, se je od strani Orjune spremenil razpored povorcev na ta način, da je stopila na čelo močna akcijska četa s čeladami. Na Marijinem trgu je povorka na mesto po Miklošičevi cesti krenila v Wolfovo ulico in na Kongresni trg, kjer so korakale čete mimo restavracije Zvezde do Selenburgove ulice. Prešernova in Selenburgova ulica sta bili zaprti s policijskim kordonom.

Policjski organi so imeli strog nalog, da ne smejo pod nobenim pogojem dopustiti ukorakanja v Prešernovo in Selenburgovo ulico. Vodstvo Orjune je skušalo doseči ukorakanje v Selenburgovo ulico. Na tem mestu je vodil

službovi višji svetnik dr. Mlekuš, ki je imel stroga navodila, da ne pripusti povorcev pod nobenim pogojem v Selenburgovo ulico in je zato zahtevo vodstvo Orjune odklonil. Komandant na tem mestu postirane varnostne straže, višji nadzornik Slanovec, ki je bil podrejen polic. nadsvetniku dr. Mlekušu, ni postal na ukorakanje in tudi ni mogel na to pristati.

Povorka se je nato vrnila nazaj na izhodišče pred Št. Petersko vojašnico, kjer se je izvršil razvod.

Ker je bil s tem obhod izvršen, je vodstvo policijske službe opustilo kordone. Približno pol drugo uro pozneje, to je ob pol 19. uri je prikralaka v Prešernovo ulico okrog 120 do 150 mož broječa četa Orjunašev, večinoma Vojvodincev, od katerih so prvi redovi bili pokriti s čeladami. Oddelek varnostne straže, ki je bil koncentriran na dvorišču glavne posote, je jih šel nasproti in jo ustavil sredi ulice, da ji zabrami dohod mimo italijanskega konzulata. Straža je razvila kordon, nakar so se tudi Orjunaši na povelje svojega komandanata postavili v osmerostopne redove. Komandant oddelka in nadzorniki straže so pozivali opevano Orjunaše, naj se mirno odstranijo in pokorajo oblastnemu odredbam, ali brezuspešno. Prvi redovi, pokriti z železnimi če-

ladami so skušali s sklonjenimi glavami, suvajoč stražo s čeladami prodreti kordon, nakar je bila straža prisiljena rabiti gumijevke, da na ta način odbitje napad. Medsebojno ruvanje in suvanje je trajalo kakih 10 minut. Naenkrat je počel od strani Orjunašev prvi strel in sicer iz zadnjih vrst desnega krila. Drugi strel je padel iz sredine prvih vrst Orjunašev. Takoj po drugem strelu je trobentač dal signal za splošni napad, nakar je šele en stražnik oddal strel v zrak, a Orjunaši so z vso silo vdrli proti kordonu. Straža je napad vzdrlala in odgovorila z gumijevkami in sabljami. Nato je sledil drugi signal trobentača za napad, pri katerem so Orjunaši streljali s samokresi in ranili enega nadzornika in dva višja stražnika, kar je dal povod straži, da odgovori s strelnim orožjem. Sledil je nato umik Orjunašev, ki so še v begu streljali na zasledujočo stražo. Prišedši do Frančiškanskega mostu so nekateri člani Orjune pometali samokrese v Ljubljano.

Glasom izjav zaslišanih Orjunašev samih so se na predlog glavarja Vojvodincev formirali v posebno četo z izrecno namero, da končajo po prepovedani ulici mimo italijanskega konzulata. Tej četi je kazal pot Orjunaš domačin. Istočasno sta pričala dva Orjunaša,

da sta padla prva dva strela iz njihovih vrst, kar so ugotovili tudi tuvardni organi.

Okti pol 20. ure je hotela skupina Orjunašev v Frančiškanski ulici zopet siloma prodreti kordon straže, pri čemer je bil nekemu Orjunašu zaplenjen samokres.

Na podlagi vseh teh ponovnih izpadov se je zabava v Št. Peterski vojašnici oblasteno vkinila, zaprli so se s kordoni, pojačanimi z žandarmerijo vsi dohodi k italijanskemu konzulatu, odredila se je telesna preiskava pri Orjunaših na veselčnem prostoru in drugih javnih lokalih, ter izvršila aretacija vojvodinskih in beograjskih Orjunašev, ki so uprizorili napad na Prešernovo ulico. Pri tem je bilo aretiranih 68 oseb, od teh je bilo 44 po zaslijanju izpuščenih in 6 je bilo policijsko kaznovanih; 18 pa je bilo pridržanih v zapori. Zaplenilo se je pet revolverjev.

Ugotovilo se je, da je od izgrednikov iskal zdravniške pomoči v splošni bolnici in Leoniju vsega trije Orjunaši, ki so bili ranjeni z strilnega orožja.

Policjski direktor.

Jack London:

113

Morski vrag.

Začel sem se tresti. Lotila se me je stara želodna bolezna. Položil sem eno roko ob rob hiše, da bi se vzdržal na nogah. Ustnice so se mi iznenadoma posušile in zmočil sem jih, da bi mogel izpregovoriti. Niti en trenutek nisem odmaknil oči od njega. Neden dan nato ni izpregovoril. Nekaj zlokobnega je bilo v njegovem molku, njegovi nepremičnosti. Ves moj nekdanji strah pred njim se je povrnih in ta novi strah je stotero narastel. Mirno, nepremično sva stala oba in strmela drug v drugega.

Cutil sem neko potrebo, da bi jaz prvi pričel, ker pa se me je lotila moja stara neodločnost, sem čakal, da bi on pričel. Ko pa so trenutki minevali, mi je padlo v glavo, da je ta položaj močno podoben onemu, ko sem se bil bližal grivastemu samcu in me je strah zadržaval, da ga nisem pobil s kreplcem, dokler ni v meni vzklila želja, da bi ga pripravil v beg. Tako sem se zavedal, da nisem bil tukaj zato, da bi Wolf Larsen prišel, ampak jaz.

Napel sem oba petelina in naravnal puško proti njemu. Da bi se bil ganil ali skušal oditi po stopnicah

niz dol, bi ga bil pri tej priči ustrelil. On pa je stal nepremično in strmel vame. In ko sem stal pred njim in se mi je puška tresla v roki, sem imel dovolj časa, da sem opazil izmučeni in vpadli izraz njegovega obraza. Bil je tak, kakor da bi ga bila razorala kaka velika skrb. Lica so bila vpadla in na čelu so bile mnogoštevilne gube. Dozdevalo se mi je tudi, da so mu bile celi nekam čudne, ne samo njihov izraz, ampak tudi njih fizični svit.

Vse to sem bil opazil in ker so mi možgani sedaj hitro delovali, mi je na stotine misli rojilo po glavi; a vendar nisem mogel sprožiti petelina. Povesil sem puško in stopil do vogala kabine; predvsem zavoljo tega, da olajšam napetost svojih živecev, in pa da bi bil bližje. Iznova sem vzdignil puško. Stal je korak daleč od mene. Nobile rešitve ni bilo zanj. Bil sem odločen. Nemogoče je bilo, da bi ga zgrešil, najsil sem znal še tako slabo streljati. In vendar sem se boril sam seboj in nisem mogel sprožiti.

»No?« je vprašal nepotrpežljivo.

Zaman sem skušal položiti prste na petelina, zaman sem skušal izpregovoriti.

»Zakaj ne streljaš?« je vprašal.

Odstranil sem iz grla nekako hripavost, ki je onemogočala govor.

»Klada,« je rekel počasi, »ti ne moreš. Sirah te ravno ni. Ampak nezmožen si. Tvoja običajna hravnost je močnejša od tebe. Suženj si nazorov, v katere verujejo ljudje, ki si jih poznal in brajal o njih. Njih zakonik so ti vbili v glavo izza tistega časa, ko si začel govoriti, in ta ti vzliz tvoji modrosti in vzlič temu, kar sem te jaz učil, brani ubiti neoboroženega človeka, ki se ne ustavlja.«

»Vem to,« sem dejal hripavo.

»Ti pa veš, da bi jaz tako ročno ubil neoboroženega človeka, kakor bi prižgal smotko,« je nadaljeval. »Ti veš, kakšen sem — koliko sem po tvojem merilu vreden na svetu. Rekel si mi kača, tiger, pošast, vrag. In vendar si ti, mala lutka iz cunja, ne zmožen, da bi me ubil kot bi ubil kačo ali tigra, kajti jaz imam roke, noge in telo, podobno tvojemu. Pah! Od tebe sem se nadejal kaj več, Klada!«

Stopil je iz stopnjič in se mi približal.

»Pusti puško. Nekaj bi te rad vprašal. Nisem še imel prilčnosti, da bi se ogledal okrog sebe. Kakšen kraj pa je to? Kako leži ladija? Kako si se zmočil? Kje je Maud? Oprosti, gospica Brewster — ali naj mar rečem gospa Van Weyden?«

(Dalje prih.)

Elektrotehnične tvornice delniške družbe prej ŠKODOVI ZAVODI v Plznu

Glavno zastopstvo za Jugoslavijo:

Ljubljana, Šelenburgova ul. 7. Telef. 966
Inženirske pisarne v Beogradu in Zagrebu

PROIZVAJAJO: Vse vrste električnih strojev in aparativ, posebno cenene, solidne in ekonomične elektromotorje.

GRADE: Kompletne električne centrale vseh vrst, električne železnice in tramvaje, omrežja, linije visoke napetosti itd.

Poset inženirja brezplačno na razpolago.

Velika začrta v šivalnih, pletilnih in pisalnih strojih. — Kolesa:

Dürkopp, Styria, Waffenrad (Orožno kolo).

IVAN JAX IN SIN, Ljubljana, Gospovetska c. 2

„GROM“ CARINSKO POSREDNIŠKI IN ŠPEDICIJSKI BUREAU LJUBLJANA, Kolodvorska ulica 41.
Naslov brzojavkarni: „GROM“. Telefon int. št. 45-4.
PODRUŽNICE: Maribor, Jesenice, Rakek.
Obavlja vse v to stroko spadajoče posle najhitreje in pod kušnimi pogoji.
Zastopniki družbe spalnih voz S. O. N. za eksprese pošiljke.

- Oglašujte v „Narodnem Dnevniku“!

Izdajatelj in odgovorni urednik ALEKSANDER ŽELEZNİKAR. — Za tiskarno Merkur v Ljubljani Andrej Sever.

Srajce, promenadne, bele in barvaste, ovratnike vseh vrst in fason, pentlje, samoveznice, žepne robce, nogavice v raznih barvah za gospode in dame, naramnice, toaletne — potrebščine, svilene trakove, čipke in vezenino. Nizke cene. — Velika izbira samo pri

JOSIP PETELINC-U LJUBLJANA

bližu Prešernovega spomenika ob vodi

„**Vinocef**“ tovarna vinskega kisa, d. z o. z., Ljubljana, nudi najfinješi in najokusnejši namizni kis iz vinskega kisa.

ZAHTEVAJTE PONUDBO!
Tehnično in higijenično najmoderne urejena kisarna v Jugoslaviji.

Postopek: Ljubljana, Domžalska cesta 8. in II. nadstropje.

VRTNARSKE ZADEVE
posreduje

Goikovo „Vrtnarsko podjetje“
v Kranju.

MALI OGGLASI

Vsaka beseda 50 para, debelo tiskano
Din 1—.

DRVA - ČEBIN
Wolfso 1/II. - Telef. 56.

Absolvent
trg. tečaja

išče službe kot praktikant pri kakem večjem podjetju. — Ponudbe prosi na upravo lista pod »Marljivc«

Asistent-zobozdravnika

sprejme zobozdravnik v Julijski krajini. Ponudbe na upravništvo lista pod »Asistent-zobozdravnik«.

Mizarska delavnica

Franc Planinšek, Maribor, Mlinska ulica 11, izdeluje najfinješi in prosto pohištvo po zmernih cenah.

Modroce

iz najboljšega domačega in češkega platna, posteljna mreže, zložljive postelje, olomane dekoracijske patent divane in tapetniške izdelke nudijo najceneje

RUDOLF RADOVAN
tapetnik

Ljubljana, Krekov trg 7.

Poletna stanovanja

z opremo se dobe v grašini v Višnji gori. Okoli gradu in v gozdu mirno in prijazno sprehajališče. Vpraša se pri oskrbištvo.

Sprejmem

v inštrukcijo dijaka nižjih šol proti nizkemu honorarju ali proti dnevnemu hranjenju. Uspeh zajamčen! Interesente prosim, da pusti svoj naslov v upravi Narodnega Dnevnika pod šifro Inštrukcija.

Volna in bombaž

za strojno pletenje in vsakovrstna ročna dela se deli v veliki izberi in po najnižjih cenah pri Karel Prelugu, Ljubljana, Gospovska ul. 3. — Stari trg 12.

Dva orožnika

Slovenca v enem večjem mestu Makedonije, prvi 30, drugi 28 let star, isčeta dve gospodčni poštenega življenja in lepe zunanjosti, v starosti 22 do 26 let, v svrhu korespondence in poznejše ženitve. Dopise poslati na upravo lista pod šifro Sparavček in Zapravljevec. Diskrekcija zajamčena.

Gospodična

katera je absolvirala trgovsko šolo ter ima tudi nekaj pisarniške prakse inšte mesto praktikantinja. Ponudbe na upravo lista pod »Praktikantinja«.

Celulozni les

mehka drva, plača, najbolj Fructus, Ljubljana, Krekov trg 10.

Oblaščuje v »Narodnem Dnevniku!«